

Selvitys ikäihmisten asumispalveluiden myöntämiskriteerien vaikutuksesta muihin hyvinvointialueen järjestämiin palveluihin.

Pirkanmaan hyvinvointialue on tiukentanut ympärivuorokautisen hoivan myöntämiskriteerejä IKI2035-ohjelman mukaisesti. Painopistettä on siirretty kotona asumista tukeviin palveluihin.

Ikäihmisten palveluasumisen kriteerit ovat herättäneet huolta pirkanmaalaisissa. Terveystieteiden tutkimuskeskusten palveluissa, erityisesti sairaalapalveluiden linjalla, haastetta aiheuttavat epätarkoituksenmukaisesti sairaalapaikalla hoivapaikkaa jonottavat ikäihmiset. Kriteerien tiukkuuteen liittyen on esitetty väitteitä kotona asumisen johtamisesta kestävämpiin tilanteisiin, kuten toistuvien kaatumisiin, päivystyskäynteihin ja viikkojen osastojaksoihin ennen ympärivuorokautisen hoivapaikan myöntämistä.

On selvää, että heikossa toimintakyvyssä olevien ihmisten asuminen kotona voi tulla yhteiskunnalle kokonaisuutena kalliimmaksi kuin tilanne, jossa ikäihmisten asumispalveluihin pääsee matalammalla kynnyksellä. Tampereella vuonna 2015 tehdyn selvityksen (1) mukaan kotihoidon asukkaista raskashoitoin 6 % aiheutti kokonaisuutena enemmän sote-kustannuksia (256 €/vrk/henkilö v. 2013 hintatasossa) kuin tehostetun palveluasumisen, vanhainkodin tai terveyskeskuksen vuodeosaston pitkäaikaishoidon asukkaat (148 €/vrk, 193 €/vrk ja 228 €/vrk, vastaavasti). Saman selvityksen mukaan pitkäaikaisen sairaalahoidon kustannustaso saavutetaan jo noin kolmella päivittäisellä kotihoidon käynnillä.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä eri palveluita tuottavat organisaatiot yhdistyivät hyvinvointialueen alle. Ajankohtaista tietoa palveluiden käytön kustannuksista eri palveluiden käyttäjillä ei ole, vaikka meillä pitäisi olla riittävät työkalut saada tietoa ikäihmisten palveluiden käytöstä ennen ympärivuorokautiseen hoivaan siirtymistä. Tämän tiedon perusteella olisi mahdollista arvioida ovatko nykyiset palveluiden myöntämisen kriteerit järkeviä kokonaiskustannusten ja ennen kaikkea inhimillisestä näkökulmasta.

Kokoomuksen valtuustoryhmä esittää, että Pirkanmaan hyvinvointialue selvittää ympärivuorokautisen hoivapaikan saaneiden ikäihmisten palveluiden käyttöä paikan myöntämistä edeltävän vuoden aikana. Selvityksen perusteella tulee uudelleen arvioida palveluiden myöntämisen kriteerit, mikäli ilmenee palvelutarpeen ja kustannusten siirtymistä kalliimpiin terveydenhuollon palveluihin ennen hoivapaikan myöntämistä.

- 1) Sitran selvityksiä 94: Laitoksesta kotiin – syntykö säästöjä? Ikäihmisten palveluiden muutosten kustannusvaikutukset Tampereella, Jarkko Lumio, kesäkuu 2015. <https://www.sitra.fi/wp/wp-content/uploads/2015/06/Selvityksia94.pdf>

Tampereella 11.9.2025

Kokoomuksen aluevaltuustoryhmä